

Homília pri otvorení akademického roka na Katolíckej univerzite Jána Pavla II. v Lubline (19.10.2025)

Vaša Excelencia, pán arcibiskup, veľký kancelár Katolíckej univerzity Jána Pavla II., drahí bratia v biskupskej službe, drahí kňazi a rehoľníci, vážený pán rektor Katolíckej univerzity, páni profesori, milí študenti, členovia akademickej obce, bratia a sestry,

s hlbokou vdáčnosťou stojím dnes medzi vami. Je to pre mňa česť a zároveň vnútorný záväzok – po prvýkrát v mojej biskupskej službe môžem otvoriť nový akademický rok práve tu, v Lubline, na univerzite, ktorá má také výnimočné miesto v dejinách Cirkvi, Poľska i celej Európy.

Chcem zo srdca poďakovať za toto pozvanie, ktoré si veľmi vážim. Vnímam ho nielen ako akademický, ale aj ako duchovný most medzi Poľskom a Slovenskom – dvoma krajinami, ktoré spája spoločná viera, kresťanská kultúra i úcta k svätému Jánovi Pavlovi II. Táto univerzita poskytla vzdelanie mnohým kňazom, rehoľníkom i laikom zo Slovenska, ktorí tu v minulosti i dnes študovali, duchovne rástli a čerpali múdrosť pre svoju službu.

Len pred niekoľkými dňami sme si pripomenuli 47. výročie jeho zvolenia za pápeža. Jeho život a dielo zostávajú hlbokou inšpiráciou pre každého, kto hľadá pravdu, zmysel a dôstojnosť človeka.

Katolícka univerzita v Lubline bola pre Karola Wojtyłu miestom, kde myslenie a viera stáli vedľa seba – nie ako protiklady, ale ako spojenci. Tu sa formovalo jeho presvedčenie, že pravda o človeku je možná len vo svetle Pravdy o Bohu.

1. Subjektivizmus – obnova dôvery v pravdu

Drahí bratia a sestry, prvou veľkou výzvou dnešného univerzitného sveta i celej spoločnosti je subjektivizmus – tendencia uzatvárať pravdu do priestoru osobného presvedčenia. Kultúra dneška často tvrdí, že pravda sa rodí vo vnútri človeka, že realita sa prispôsobuje pocitu. Namiesto hľadania pravdy žijeme tvorbu vlastnej pravdy.

Katolícka univerzita však stojí na inom základe. Vychádza z presvedčenia, že pravda existuje, že ju človek neprodukuje, ale objavuje, a že rozum a viera sú jej spojencami, nie nepriateľmi. Subjektivizmus hovorí: „Každý má svoju pravdu.“ Univerzita odpovedá: „Hľadáme spolu pravdu, ktorá je väčšia než my.“

Ako napísal svätý Ján Pavol II. vo *Fides et ratio*: „Človek sa stáva sám sebou, keď sa usiluje o pravdu; vtedy jeho rozum i viera dosahujú svoju plnosť.“ Katolícka univerzita má byť preto domovom pre intelektuálnu pokoru – pre odvahu klásť otázky, ale aj pre odvahu prijať

odpoveď, ktorá nás presahuje. Skutočná sloboda nespočíva v tom, že robím, čo chcem, ale že chcem to, čo je dobré.

Pápež Benedikt XVI. pripomínal, že rozum bez viery sa stáva cynickým a viera bez rozumu sa mení na sentiment. Práve v katolíckej akadémii sa má mladý človek učiť, že poznanie je službou pravde, nie sebavyjadrením ega.

Pravda nie je len obsah, ale vzťah – vzťah k Bohu i k druhým. Tam, kde sa rozvíja dialóg medzi vedou a vierou, medzi disciplínami a kultúrami, tam sa človek učí, že pravda spája, nie rozdeľuje. Kristus hovorí: „Ja som cesta, pravda a život.“ (Jn 14,6) A práve On je orientačným bodom každej katolíckej univerzity – kompasom pre rozum i srdce.

2. Apatia – prebudiť túžbu po zmysle

Drahí bratia a sestry, druhou výzvou našej doby je apatia – nie vzburá proti Bohu, ale necitlivosť na zmysel. Svet, ktorý má všetko, prestáva sa pýtať prečo. Človek prežíva, ale nežije; vie, ale neverí; komunikuje, ale nepočúva.

Katolícka univerzita má byť miestom, kde sa apatia mení na otázku a otázka na hľadanie. Kde sa myseľ prebúdzá, lebo sa stretá s pravdou, ktorá presahuje jej hranice.

Ako učil svätý Ján Pavol II., viera sa nebojí rozumu, lebo rozum je Boží dar. Tam, kde sa pestuje seriózne myslenie, poctivé štúdium a zodpovedný výskum, tam apatia nemá miesto – lebo duša, ktorá hľadá pravdu, je už na ceste k Bohu.

Preto katolícka univerzita nie je len školou vedomostí, ale laboratóriom duchovnej bdelosti. Apatia sa rodí z prázdnoty, no krása ju prelamuje. Liturgia, umenie, hudba, estetika priestoru – to všetko prebúdzá v človeku cit pre transcendenciu, pre Božiu prítomnosť. Napokon, apatiu možno prekonať len svedectvom života. V prostredí, kde sa žije solidarita, služba a pokoj, sa Boh stáva znova zaujímavým – nie ako teória, ale ako realita, ktorá premieňa. Katolícka univerzita v Lubline bola vždy viac než akademickou inštitúciou – bola miestom ducha, miestom, kde sa rodila odvaha veriť, že poznanie a viera môžu kráčať spolu.

A to je odpoveď na apatiu dneška: ponúknuť kultúru zmyslu, komunitu života a prostredie, kde sa rodí radosť z pravdy.

3. Osamelosť – z prepojenia k spoločenstvu

Drahí priatelia, treťou výzvou, ktorej čelí dnešná univerzita, je osamelosť uprostred prepojenosti. Nikdy nebol človek tak prepojený ako dnes – a predsa nikdy nebol taký osamelý. Má stovky kontaktov, no málokedy skutočného priateľa. Je prítomný vo virtuálnych sieťach, ale chýba mu skutočná blízkosť.

A práve tu sa otvára veľká úloha univerzity – aby sa stala miestom, kde sa osamelosť premieňa na spoločenstvo. V prostredí obrazoviek a algoritmov je najväčším darom ľudská prítomnosť. Katolícka univerzita má byť školou vzťahov – miestom, kde sa človek nehodnotí podľa výkonu, ale podľa dôstojnosti; kde sa profesor stáva sprievodcom, nie len hodnotiteľom; kde sa študent necíti byť súčasťou systému, ale členom spoločenstva.

Digitálna kultúra často vytvára monológy – každý hovorí, ale málokto počúva. Univerzita má preto pestovať umenie dialógu – medzi vedou a vierou, medzi generáciami, medzi národmi. Ako pripomínal svätý Ján Pavol II., univerzita je miestom, kde sa pravda stáva spoločenstvom. Osamelosť moderného človeka má hlboký duchovný koreň.

Katolícka univerzita preto musí byť miestom, kde sa popri vedeckom myslení pestuje aj vnútorný život – ticho, modlitba, liturgia, služba. Kaplnka univerzity nie je len architektonický prvok – je to srdce akademického spoločenstva, miesto, kde sa rodí jednota medzi poznaním a vierou.

Univerzita, ktorá sa stará o svojich študentov, pedagógov i duchovnú atmosféru, sa stáva ikonou Cirkvi – miestom, kde sa žije spoločenstvo.

Záver

Drahí bratia a sestry, svet, v ktorom žijeme, potrebuje univerzity, ktoré nebudú len továrňami na vedomosti, ale majákmi pravdy, nádeje a vzťahov. Katolícka univerzita má vo svojom poslaní jedinečnú krásu: spájať rozum s vierou, poznanie s charakterom, slobodu s pravdou a vzdelanie s láskou.

Nech tento nový akademický rok prinesie všetkým – pedagógom, študentom i spolupracovníkom – radosť z hľadania, múdrosť v učení a silu vo viere.

Amen.